

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P.B.

Coll. No. 949

Title Sat pinda vidhi.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 949 Subject : Dharma Sāstra

Title : Śat-piṇḍa vidhi

Author : — Scribe : Ramā Sankara
Mayā Sankara

Date of the work : — Date of the Ms. : —

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 9.8" by 4.6" Extent : 5 foll.

Language : Sanskrit. Script : Devanāgarī

Remarks : —

॥ श्री ॥ अथ षट्पिंडविधिर्लिख्यते ॥ अनुमः ॥ पुक्तांतौ द्वारदेशौ च विश्रीतो च
चितौ करो ॥ षट्सिंचेनयने प्रोक्ता षष्ठे पिंडं हनित्यशः ॥ अथ दशाहविधिर्लिख्यते ॥
प्रथमे हनियः पिंडस्तेन मूर्द्धा प्रजायते ॥ ग्रीवा चाद्भिद्वितीये स्याद्वाहुद्व्यचतुर्त्त
यके ॥ चतुर्थे द्विजवेत्सृष्टे पंचमेनाभिचोदरी ॥ षष्ठे कटिसत्थमके गुह्ये मुरु तथा
ष्टके मे ॥ २ ॥ नवमेऽङ्गानुनीपाद्द्वयोर्गस्यादशमे हनि ॥ एकादशाहं सत्ये रा
मूढने विशेषप्रयोगः ॥ अथा० र्थं अपसव्यंगोऽस्य त्रेतस्य रोगोऽत्यतिमरणव
सानैरुर्ध्वोऽष्टिष्वधोऽष्टिष्वुजयोऽष्टिष्वक्षतस्तानमरणशरीरे च मरणसमये
हरीनामोच्चारणवर्जितं तु लसीति लाङ्गोपी चंदनगंगोदकस्नानरहितार्थ
मार्गशिववाहे अशोचदेशे अमेध्यकेशास्त्रिस्त्यादिवास्पर्शदोषपरिहारार्थं तथा

परकाष्ठे पराग्निदहने तथा चितामध्ये कीटपतंगज्वलितदोषपरिहारार्थं दुर्गतिनिवारणार्थं ॥ सव्यं ॥ तथा च मम देहशुच्यर्थं एकादशहं कर्माधिकारार्थं प्रायश्चित्तार्थं सत्येशाय सत्यस्वरूपी नारायणाय अष्टशक्तिसहिताय स्थापनप्रतिष्ठापूजनमाहं करिष्ये ॥ ईशानादी अष्टौ शक्तिसंस्थापयेत् ॥ रुक्मणीमांसां ॥ सत्यजामांसां ॥ जंबुवतीं ॥ नाग्निकां ॥ कालिंदीं ॥ मित्रविंदीं ॥ लक्ष्मीं ॥ चरुहातिनीं ॥ प्रतिष्ठापूजा ॥ एकादशहं ११ वैभवश्राद्धे दक्षिणसंकल्पोत्तरं दानसंकल्पः ॥ हिरण्यं वस्त्रं रजतं गुग्गुलुं च वरुणं तथा ॥ लोहं दंडं स्तिलाधानं महिषी चामरं ददेत् ॥ एकादशहं एकादशदानप्रत्याम्नाये मनसो दिष्टं द्रव्यं केरावादिपयनाभपयंतभ्यः स्नाह ॥ अथ ब्रह्मादिपंचदेवतश्राद्धे दक्षिणसंकल्पोत्तरं

रं दानसंकल्पः ॥ भूमिसरस्वती धेनुं सुवर्णं चक्रमांस्तिलां च ॥ वृषभं सहिरण्यं च पंचश्राद्धे सुदक्षिण ॥ १ ॥ दास्यमानं पंचदानस्य प्रत्याम्नाये मनसो दिष्टं द्रव्यं पंचदेवतभ्यः प्रीयंतां ॥ पुनः पूजंते वृषोऽसर्गाः ॥ अर्धमासिकश्राद्धे अष्टादशपादापरहिते ॥ आशिषौ द्विगुणादतीस्वस्य स्तुतं प्रणवस्तथा ॥ अग्नौ करणं मुखि हंश्राद्धं च वैश्वदेविकं ॥ १ ॥ विकरान् न स्वयं रम्यं वित्तं रात्रौ न विद्यते ॥ अनुकुर्वन् न कुर्वन् न वाहन् न मथो न्मुक् ॥ २ ॥ आसिमां न न कुर्वन् तद्वदक्षिणं विसर्जयेत् ॥ इत्यष्टादश ॥ अथ पिंडप्रमाणं ॥ देवलः ॥ एको दिष्टे स पिंडे च कपि चंतु विधीयते ॥ नालिकेरप्रमाणं तु प्रत्युब्धमासिके तथा ॥ १ ॥ तीर्थे द्रव्यं च संप्राप्ते कुर्कुरां प्रमाणतः ॥ महाउये गथाश्राद्धे कुर्यादामलकोपमं ॥ अथ मासिकश्राद्धे के

चित्पिंडसंकल्पः क्रियते अततवैतरणी चेत ॥ पात्रे सुप्रोहितादिकं कृत्वा
 विष्णोरग्रे ॥ अत्रा० अं अपसव्यंगोत्रायाः प्रेतायाः तेन अतुरकाले स्वहस्ते अ
 तत प्रायश्चित्ततथा च अततवैतरण्यादिना नादानसंकल्पाः तस्याः
 श्रेयसे एकादशा हे अमुकसंगोत्रः अमुका अमुकवशमाऽहं विष्णोरग्रे
 तावत्संकल्पान् करिष्ये ॥ सव्यं ॥ विष्णोः पीचोपचारैः पूजनं ॥ सुप्रोहि० ला ॥
 पूर्वोक्त० अं प्रायश्चित्तपूर्वांगं आद्यंगो मिधुनं कस्मै० स्ये ॥ भगवां० पाप० ती
 पूगि फलं गृहीत्वा ॥ ३ ॥ आब्रह्म० त्र ॥ यद्गुरुह० षं ॥ सर्व० नद्याः ॥ तस्याः पापा २
 याः पा० माः ॥ पुरातनं तथा घोरं शा० षं ॥ जन्मतो मरणं दि० तुतां ॥ पूज्यैः क
 तपविवासा न विषयस नद्यास्तथा ॥ प्रसादः क्रियतां तस्यै सभा दुःखं प्रयच्छतु ॥

तस्याः तन्मप्रवृत्तीनि मरणदिनं यावत्वाऽऽमनः काल० अं यथाशास्त्रं कृत्वा प्रा
 यश्चित्तं तस्या प्रतिनिधित्वेनाहं याचे एवं निर्वरिष्ये ॥ पूर्वोक्त० अं अप
 सव्यंगोत्रायाः प्रेतायाः तेन अतुरकाले स्वहस्ते अतत देहशुद्धप्रायश्चित्त
 दोषपरिहारार्थं तस्याः देहशुद्ध्यर्थं अततवैतरण्यादिना नादानसंकल्पा
 धिकारप्राप्त्यर्थं दास्यमानं यथावत् प्रायश्चित्तं तेषां यथा संख्या प्राप्तापत्या
 नि प्राप्तापत्यप्रत्यान्मा० द्रव्यं ना नागोत्रेभ्यो० स्ये ॥ तेन भगवान्पापहामहावि
 ष्णुप्रियती नमः ॥ अंत्यंगो मिधुनसंकल्पः ॥ पूर्वो० अंत्यंगो मि० स्ये ॥ भगवा
 न्० तां नमः ॥ अपसव्यं ॥ अनेन प्रायश्चित्ताचरणेन गोत्रायाः प्रेतायाः तेन
 देहशुद्धिः ॥ अग्नेवैतरण्यादिदानसंकल्पाधिकारप्राप्तिः ॥ सव्यं ॥ विष्णोः पूजनं ॥

सुप्रो० त्वा० पूर्वो० धं गोत्रायाः प्रेतायाः तेन अतुरका लेखहस्तेन अतवेतरण्यादि
 दोषप० धं॥ सव्यं॥ दास्यमानं वैतरणी संहि कांगा सवसां वैतरणी नदी सुखेनोत्ती
 र्णा धं कस्मै० स्ये॥ वैतरणी दान फलाप्य धं अपसव्यं अमुकगोत्रे अमुकप्रेते ते
 वैतरणी दान सकल्य हतेन गोत्रायाः प्रेतायाः प्रेतत्वनिवृत्तिः सद्गतिः सद्
 लोकप्राप्तिः॥ सव्यं॥ तेन जगवान् दानाधिष्ठापकमहा० तां तमम॥ रुणधे
 नुसंकल्य पूर्ववत्॥ परलोके दवर्षि पितृ संबंधि रुणत्रयमोचनार्थं॥ १
 अष्टौ महादानं॥ ति० आलोहं हिरण्यं च कार्पासोऽनुवणं तथा॥ सप्तधान्यं
 हिति गावः एकैकं पावनं स्मृतं॥ इत्येतानि ति० आदीन्यष्टौ महादानानि
 पूर्वो० धं गोत्रायाः प्रेतायाः रुणत्रयमोचनार्थं॥ सव्यं॥ दास्यमानं रुणधेनुसं

रु० गां कस्मै० स्ये॥ रुणधे० दानफलं धं अपसव्यं गोत्रे प्रेते ते॥ रुणधे० नप्रे
 गोत्रायाः प्रेतायाः प्रेतत्व० वृत्तिः रुणत्र० तिः सद्गतिः स० तिः॥ पूर्वो० धं अपस
 व्यं॥ गोत्रायाः प्रे० याः पददानजनित फला० धं परलोके साधनसंपत्ति संयुक्त जा
 जनसिद्धये॥ सव्यं॥ आसनादि दशविधं पदं यथोपस्कर सहितं ग० तं कस्मै०
 स्ये॥ जगवान्० तां॥ एतदा० लंप्रप० गोत्रे प्रेते ते॥ अनेन पद० न गोत्राया प्रे० याः
 परलोके पददानजनित फलप्राप्तिः॥ इति दानं॥ पूर्वो० धं अप० गोत्राया प्रे०
 परलोके श्रेय्या दान फलावाप्त्यर्थं॥ सव्यं॥ दास्यमानं शय्या० तां कस्मै० स्ये॥ ज
 ग० तां॥ शय्या दानजनि० गोत्रे प्रेते ते॥ अनेन शय्यादा० गोत्रायाः प्रे० परलोके श
 य्या दानजनित फलावाप्तिः॥ इति शय्यादानं॥ पूर्वो० धं गोत्रायाः प्रे०॥ सव्यं॥

दास्यमानं तां० ति० रुद्र० तं कस्मै० स्या० नैवान्० ती॥ ति० उ० नगोत्रे प्रेते ते॥ अनेन ति०
 नगोत्रायाः प्रे० याः तद् न न नित० तिः॥ **सव्यं॥ इति उपात्रदानं॥** पूर्वो० धं० गौत्रा
 याः प्रे०॥ **सव्यं॥** दास्यमानं कां स्या० पात्रं घृतपूरितं सूर्यदेवतं कस्मै० स्ये॥ नग० तां॥ अ
 ० व्यं॥ घृतपात्रदानं० उं॥ अमु० प्रेते ते॥ अनेन घृतपात्रदा० गोत्रायाः प्रे० तायाः परलो
 के तद्दानं० तिः॥ **इति घृतपात्रदानं॥** पूर्वो० धं० अ० व्यं० गौत्रायाः प्रे० तायाः ताम्रपात्रं
 नलपूरितं वरुणदेवतं॥ **सव्यं॥** दास्यमानं वरुण० कस्मै० स्ये॥ नग० तां॥ वरुणपात्र
 दानं फलं अ० व्यं० गौत्रे प्रेते ते॥ अनेन वरुदा० गोत्रायाः प्रे० तद् न न नित० तिः॥
इति वरुणदानं॥ पूर्वो० धं० अ० व्यं० गौत्रायाः प्रे०॥ **सव्यं॥** दास्यमानं सप्तधा यद्रो
 णानि कस्मै० कस्मै० स्ये॥ नगवान्० तां॥ अ० व्यं० एतद् न न फलं गौत्रे प्रेते ते॥ अनेन द०

नगोत्रायाः प्रे० वासिः॥ **सव्यं॥ इति सप्तधान्यदानं॥** पूर्वो० धं० अ० व्यं० गौत्रायाः
 प्रे० तायाः सव्यं॥ दास्यमानं वरापात्री स्त्रीणां धारणा र्थैः यथोपस्करसहि
 तैः कस्मै० चित्रसोहासिन्यैः अहं सं० स्ये॥ उ० ह्रीं नारायणो येतां॥ अ० व्यं० वंशपा
 त्रीदा० उं० गौत्रे प्रेते ते॥ अनेन वंशपा० नगोत्रायाः प्रे० तद् न न० तिः॥ पूर्वो० धं० अ
 ० व्यं० गौत्रायाः प्रे० याः सव्यं दास्यमानं उमामहेश्वरकस्य चित्रदंपत्यो अहं० स्ये
 नगवान्० ती॥ उमामहेश्वरी फलदानं अमु० गौत्रे प्रेते ते॥ एतद् न न० नगोत्रा
 याः प्रे० दानं फलं प्राप्तिः॥ पूर्वो० धं० अ० गिरो देवते उपानहो परलोके यममार्गे
 कंठकपाषाणतप्तवेतुकादि नय० धं० कस्मै० स्ये॥ उपानहदानेन परलोकप्रया
 णे कंठकपाषाणतप्तवेतुकादि निवृत्तिः॥ सुरवाव्या० तिः॥ **अथ अन्तादिषोड**

शोपदानानि॥ अन्नं॥ उदकं॥ सुवर्णं॥ रजतं॥ स्त्रैवो॥ नुपानहो॥ कमंडलु॥ छ
त्रं॥ यष्टिः॥ अग्निष्टिका॥ लोहदंडा॥ तांबूलं॥ चंदना॥ अलनं॥ पुष्पाणि॥ आर्द्राः॥
पूर्वो॥ धेंगोत्रा॥ याः नानाफलदातृणिक॥ स्ये॥ तीर्थदेवतानां ब्रह्मभोतनमं
कल्पः॥ पूर्वो॥ धें अनेनयक्तस्य सकलस्य सत्तुगुणार्थपरिपूर्णत्वाधें यथा
॥ नत्रीनर्ब्रह्माणां तर्पयिष्ये॥ नगवत्यः तीर्थदेवताप्रीयतां॥ १॥ लिखितं
रमाशंकरमया कैशंरणपरोपगारार्धे॥